

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (BAİBÜEDF)

Bolu Abant İzzet Baysal University
Journal of Faculty of Education

2025, 25(3), 1981 – 2001. DOI: 10.17240/aibuefd.2025..-1560417

Türk Eğitim Yönetiminde Lider Şahsiyetlerle İlgili Tezlerin İncelenmesi

An Analysis of Theses on Leading Figures in Turkish Educational Administration

Ahmet KILIÇ¹

Geliş Tarihi (Received): 02.10.2024

Kabul Tarihi (Accepted): 22.08.2025

Yayın Tarihi (Published): 15.09.2025

Öz: Bu araştırmanın amacı; 20. yüzyıl Türk eğitim yönetiminde derin izler bırakmış Celaleddin Ökten, İsmail Hakkı Tonguç, Mahir İz, Hasan Âli Yücel, Hasan Tahsin Banguoğlu, Tevfik İleri ve Erol Güngör hakkında yurt içinde yazılmış yüksek lisans ve doktora tezlerini incelemektir. Eğitim yönetimiyle ilgili çalışmalar incelendiğinde eğitim yöneticisi vasfıyla ön plana çıkmış lider şahsiyetlerle ilgili çalışmaların sınırlı sayıda olduğu görülmektedir. Türk eğitim tarihine eğitim yöneticisi olarak damgasını vurmuş örnek rol modellerin araştırmacılara yeterince sunulamaması, eğitim yönetimi alanında daha çok teorik yaklaşımların ön planda olmasına ve uygulamaya dönük bilgi birikiminin sınırlı kalmasına neden olmuştur. Bu düşünceler doğrultusunda yapılan bu nitel çalışmada doküman inceleme tekniği kullanılmıştır. Bu araştırmanın veri kaynağını, Yükseköğretim Kurulu Tez Arama Merkezi'nde (2010-2023) yapılan taramalar sonucunda, adı geçen yedi eğitim yöneticisiyle ilgili olarak hazırlanan 39 yüksek lisans ve 7 doktora tezi oluşturmaktadır. Araştırma bulgularına göre, en fazla yüksek lisans (n=23) ve doktora tezinin (n=5) Erol Güngör hakkında yazıldığı belirlenmiştir. Tezlerin yalnızca birinin Eğitim Yönetimi ve Denetimi Ana Bilim Dalı'nda yapıldığı, toplamda ise 21 farklı ana bilim dalında tez çalışmalarının yürütüldüğü tespit edilmiştir. Hem yüksek lisans (n=15) hem de doktora tez konularının (n=15) en çok eğitim ve öğretim alanına odaklandığı görülmüştür. Ayrıca, yüksek lisans tezlerinin dizinlerinde en fazla kullanılan kavramın "eğitim" (n=29), doktora tezlerinde ise "Türk" (n=29) kavramı olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Türk eğitimi, Eğitim yönetimi, Liderlik.

&

Abstract: The aim of this study is to examine the master's and doctoral theses written in Turkey about Celaleddin Ökten, İsmail Hakkı Tonguç, Mahir İz, Hasan Âli Yücel, Hasan Tahsin Banguoğlu, Tevfik İleri and Erol Güngör who left deep traces in 20th century Turkish educational administration. When the studies on educational administration are examined, it is seen that there are a limited number of studies on leading figures who have come to the fore as educational administrators. The fact that exemplary role models who have left their mark on the history of Turkish education as educational administrators have not been sufficiently presented to researchers has caused theoretical approaches to be at the forefront in the field of educational administration and limited practical knowledge. In this qualitative study conducted in line with these ideas, document analysis technique was used. The data source of this study consists of 39 master's theses and 7 doctoral dissertations on the seven educational administrators as a result of the searches made in the Thesis Search Centre of the Council of Higher Education (2010-2023). According to the research findings, it was determined that most master's (n=23) and doctoral theses (n=5) were written about Erol Güngör. It was determined that only one of the theses was conducted in the Department of Educational Administration and Supervision, and thesis studies were carried out in 21 different departments in total. Both master's (n=15) and doctoral thesis topics (n=15) were mostly focused on education and training. In addition, it was determined that the most frequently used concept in the indexes of master's theses was 'education' (n=29), while the concept of 'Turkish' (n=29) was used in doctoral theses.

Keywords: Education, Turk education, Education administration, Leadership.

Atıf/Cite as: Kılıç, A. (2025). Türk eğitim yönetiminde lider şahsiyetlerle ilgili tezlerin incelenmesi. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(3), 1981-2001, DOI: 10.17240/aibuefd.2025..-1560417.

İntihal-Plagiarism/Etik-Ethic: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği, araştırma ve yayın etiğine uyulduğu teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and it has been confirmed that it is plagiarism-free and complies with research and publication ethics. <https://dergipark.org.tr/pub/aibuefd>

Copyright © Published by Bolu Abant İzzet Baysal University– Bolu

¹ Sorumlu Yazar: Dr. Ahmet KILIÇ, MEB, ahmet_kilic_27@hotmail.com, ORCID: 0000-0001-8900-2624

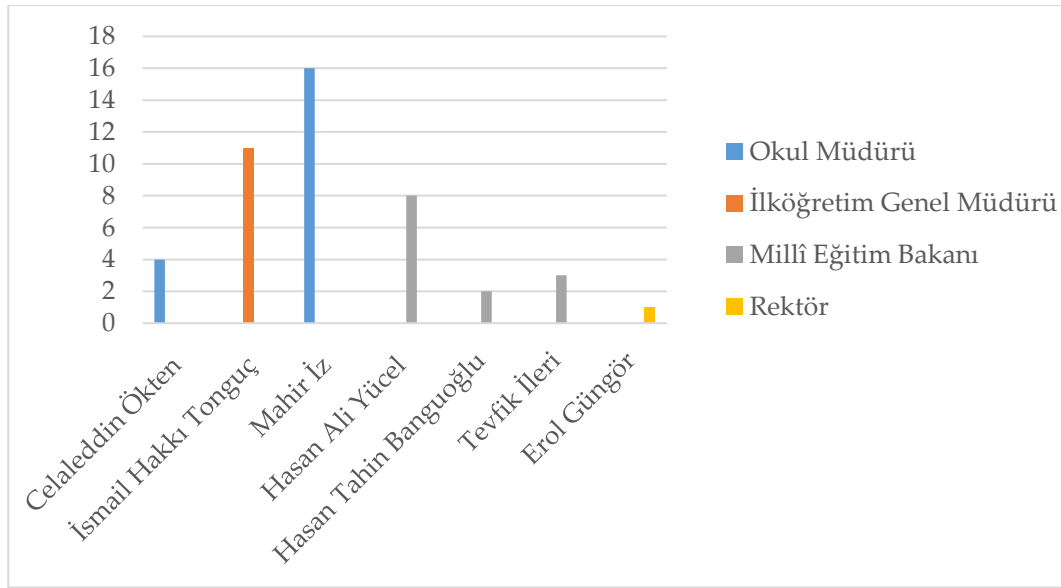
1. GİRİŞ

19. yüzyıl eğitim yönetimi bilimi için önemli bir süreç olmuştur. Çünkü 19. yüzyıldan önce eğitim yönetimi ile öğretmenlik arasındaki sınırlar bu dönemde henüz net bir şekilde tanımlanmamıştı. 1960'larda ve 1970'lerde ABD'de eğitim yönetimiyle ilgili akademik çalışmalara başlanmış olsa da eğitim yönetiminin bir bilim olarak görülüp görülmeyeceği tartışması 1990'lara kadar devam etmiştir (Oplatka, 2016). Bursalıoğlu'na (2000) göre eğitim yönetimi, bir ülkenin eğitim sisteminin bütüncül olarak analiz ve sentez edilmesidir. Başka bir ifadeyle genel yönetim ilkelerinin eğitime uyarlanmasıyla elde edilen disiplindir (Demirel, 2011). Eğitim yönetiminin diğer toplumsal kamu kurumları yönetimiyle ortak yönleri olmasına rağmen kendine özgün yönleri vardır. Eğitim yönetimini özgün yapan eğitimin özgünlüğüdür ve bundan dolayı da eğitim yönetimi bir uzmanlık alanıdır (Aydın, 2014). Eğitim yönetimi; bir eğitim kurumunun stratejisini ve hedefini belirleme, aynı zamanda bu faktörleri uygulama ve değerlendirme sürecidir (Tok & Doğan, 2019). Bununla beraber hem okulların hem de diğer eğitim kurumlarının verimliliğinin artmasına ve çalışanların performansının iyileşmesine etki eden bir disiplindir (Gürbüz vd. 2023). Okul yönetimi ise eğitim yönetiminin daha sınırlı bir alanıdır (Taymaz, 2011). Okul yönetimi, başlangıçta bir işletme modeli çerçevesinde ele alınmış ve bu anlayış doğrultusunda gelişme göstermiştir (Callahan, 1962). Zaten eğitim ve okul yönetimiyle ilgili geliştirilen kavram ve teorilerin çoğunun işletme ve kamu yönetiminden uyarlandığı söylenebilir. Eğitim yönetiminin okul yönetimini kapsayan bir alan olduğu da göz önünde bulundurulmalıdır (Şişman, 2016).

Eğitim yönetimine dair şu hususlar hâlen tartışılmaktadır: eğitim yönetimin pozitivist bir karaktere sahip olması, farklı bilim alanlarından kavramları ödünç almış olması, kavramların genellikle Batı kökenli olması, uygulamadan kopuk olması vb. (Yılmaz, 2021). Eğitim yönetiminin uygulama odaklı olabilmesi için belirlenen hedeflerin gerçekleştirilebilir olması ve bu hedefleri daha önce başarıyla gerçekleştirmiş örnek rol modellerin bulunması gerekmektedir. Bu durumun da eğitim yöneticisinin liderlik özelliğiyle ilgili olduğu söylenebilir. Şişman'a (2014) göre liderlik; belirli amaçlar ve hedefler doğrultusunda yakın veya uzak çevresinde bulunan insanları etkileme ve harekete geçirme gücüdür. Liderlik yalnızca bireyleri yönlendirmekle kalmaz, aynı zamanda eğitim ortamlarında yapısal ve kültürel değişimlerin gerçekleşmesinde de önemli rol oynar. Dedeoğlu vd.'nin (2023) araştırması, olumlu bir okul ikliminin oluşmasında, kaynakların etkili dağılımında ve öğrencilerin başarısında liderliğin etkisinin önemli olduğunu göstermektedir. Yöneticilik ise planlama, karar alma, kontrol etme, eş güdümlenme, değerlendirme gibi süreçlerin yönetilmesidir (Çelik, 1997). Eğitim yönetiminde liderlik ve yöneticilik, birbirini besleyen yeterlilik ve süreçtir. Eğitim yönetimini etkileyen birçok etken vardır: yöneticiler, değişen nüfus yapısı, ülkenin ekonomik durumu, öğrenciler, veliler, baskı grupları, medya ve okul-aile birliği gibi (Balci, 2010). Bu etkenler arasında en önemlilerinden birinin yönetici olduğu ifade edilebilir. Çünkü eğitim yönetiminin ana unsurlarından biri de yöneticilerdir. Yöneticiler aynı zamanda görev yaptıkları kurumlarda liderlik sorumluluğunu üstlenen kişilerdir. Eğitim-öğretim sürecinin başarılı olması için yöneticinin liderlik etkisi önemlidir (Hallinger, 2003). Okullarda liderlik vasıflarına sahip bir yöneticinin bulunması, öğretmenlerin mesleki gelişimini destekleyerek kurum bağlılığını artırmakta ve öğrencilerin akademik başarılarını olumlu yönde etkilemektedir (Taşçı, 2022). Lider yöneticiler, yalnızca idari görevleri yerine getirmekle kalmayıp kendi yetenekleri doğrultusunda kurumlarında vizyon oluşturur, stratejik planlar yapar ve etkili ekip çalışmaları yürütürler (Kiral, 2020). Kendini geliştirmeyen yöneticilerin modern çağda liderlik yapması zordur (Teyfur & Teyfur, 2017). Pozitivist düşüncenin yansıması olan yönetici, müdür gibi ifadelerin yerini postmodernitenin eğitim yönetimine etkisiyle *liderlik* ifadesi almıştır (Aslanargun, 2007). Her yönetici bir lider olamayacağı gibi her lider de bir yönetici demek değildir (Mert, 2021). Eğitim yönetiminde liderlik ve yöneticilik, karşılıklı etkileşim içinde olan ve birbirini besleyen yeterlilikler ile süreçtir.

Liderlik konusu eğitim yönetiminde ilgi gören araştırma alanlarından biridir. Özellikle 1990’larda yaşanan bilgi patlamasıyla ve 2000’li yıllarda çok kültürlülüğün ön plana çıkmasıyla okullarda etkili liderlik kavramı önem kazanmıştır (Mulford, 2005). Son yıllarda eğitim yönetimi alanında liderlik kavramı ve teorileri üzerine birçok çalışma yapılmıştır. Bazı araştırmacılar kendi ülkesinde veya dünya çapında tanınmış lider şahsiyetleri konu alan araştırmalar yürütmüştür. Türk eğitim tarihini konu alan eserler incelendiğinde ise eğitim yönetiminde derin izler bırakmış lider şahsiyetlerle ilgili yeterli bilginin olmadığı görülmektedir (Akyüz, 2015; Binbaşıoğlu, 2014; Müftüoğlu, 2004). Son yıllarda eğitimde lider şahsiyetlerle ilgili yazılmış bazı eserlerde Celaleddin Ökten (1882-1961), İsmail Hakkı Tonguç (1893-1960), Mahir İz (1895-1974), Hasan Âli Yücel (1897-1961), Hasan Tahsin Banguoğlu (1904-1989), Tevfik İleri (1911-1961) ve Erol Güngör (1938-1983) gibi eğitim yöneticilerinin isimleri ön plana çıkmaktadır (Arıcı, 2020; Arıcı & Başaran, 2019; Benli 2023; Gündüz, 2018).

Adı geçen şahsiyetler, eğitim yönetimi alanında farklı görev ve süreçlerde önemli roller üstlenmişlerdir. Grafik 1’de bu eğitim yöneticilerin görev pozisyonlarının ve görev sürelerinin dağılımı verilmiştir.

Grafik 1. Görev pozisyonlarının ve görev sürelerinin dağılımı

Grafik 1 incelendiğinde Celaleddin Ökten’in okul müdürü olarak yaklaşık 4 yıl, İsmail Hakkı Tonguç’un ilköğretim genel müdürü olarak yaklaşık 11 yıl, Mahir İz’in okul müdürü olarak yaklaşık 16 yıl, Hasan Âli Yücel’in Millî Eğitim Bakanı olarak yaklaşık 8 yıl, Hasan Tahsin Banguoğlu’nun yaklaşık 2 yıl, Tevfik İleri’nin yaklaşık 3 yıl ve Erol Güngör’ün rektör olarak yaklaşık 1 yıl görev yaptığı görülmektedir (Bora, 2021; Dere, 2012; Kılıç, 2023; Okudan, 2011; Tonguç, 2009; Topçuoğlu, 2022; Yorulmaz, 2021). Görüldüğü üzere, en uzun süre okul müdürlüğü görevini Mahir İz, Millî Eğitim Bakanlığı görevini ise Hasan Âli Yücel yürütmüştür. Bu şahsiyetleri eğitim yönetiminde öne çıkaran birçok özellik bulunmaktadır. Bunlar arasında; aldıkları radikal kararlar, Türk eğitimine yaptıkları katkılar, eğitim politikalarına yönelik düşünceleri ve öğrencileri ile meslektaşları üzerindeki derin etkileri sayılabilir (Gündoğdu, 2019; Demirel, 2022; Dere, 2012; Kılıç, 2022; Küçükosman, 2020; Öztürk, 2015; Şentürk, 2015).

Bu araştırmanın yapılma nedenleri arasında eğitim yöneticilerini konu alan tez çalışmalarının sayıca yetersiz olması ve Türk eğitim tarihinde iz bırakmış eğitim yöneticilerini gündeme getirme amacı yer almaktadır. Araştırmaya konu olan Türk eğitim yönetimindeki lider şahsiyetlerin tanınması, onların farklı yönlerinin araştırılmasına katkı sağlayabilir. Örneğin; onların sergiledikleri liderlik yaklaşımı,

karşılaştıkları problemlere getirdikleri çözümler, eğitim alanında aldıkları radikal kararları uygulamaya yansıtmaları vb. Böylece günümüz eğitim yöneticileri uygulamaya yönelik kendilerini geliştirme imkânı da bulabilir (Kıral & Deliveli, 2019). Farklı değerlere ve vizyonlara sahip lider şahsiyetleri konu alan bu araştırma, onlar için önem arz eden toplumsal değerlerin araştırmacılar tarafından daha iyi kavramasını sağlayabilir. Araştırma sonucunda, okurların eğitim yönetimi alanındaki lider şahsiyetlerle ilgili tezler hakkında bilgi edinmelerine ve araştırma konusuyla ilgili alan yazınındaki boşlukları tespit etmelerine katkı sağlanacağı düşünülmektedir. Araştırmanın amacı, 20. yüzyıl Türk eğitim yönetiminde derin izler bırakmış Celaleddin Ökten, İsmail Hakkı Tonguç, Mahir İz, Hasan Âli Yücel, Hasan Tahsin Banguoğlu, Tefik İleri ve Erol Güngör hakkında yurt içinde yazılmış yüksek lisans ve doktora tezlerini incelemektir.

Araştırmanın problemi ise şu şekildedir: İsimleri belirtilen eğitim yöneticileriyle ilgili;

1. Yüksek lisans ve doktora tezlerinin yıllara göre dağılımı nedir?
2. Yüksek lisans ve doktora tezlerinin ana bilim dallarına göre dağılımı nasıldır?
3. Yüksek lisans ve doktora tezlerinin yapıldığı üniversitelere göre dağılımı nasıldır?
4. Yüksek lisans ve doktora tez konuları nelerdir?
5. Yüksek lisans ve doktora tez dizinleri nelerdir?

Bu doğrultuda, yurt içindeki tezler aşağıdaki başlıklar altında incelenmiştir: yüksek lisans ve doktora tezlerinin yıllara, ana bilim dallarına, konularına ve dizinlerin kavram bulutuna göre dağılımı.

1.1. Araştırmanın amacı

Bu araştırmanın amacı, 20. yüzyıl Türk eğitim yönetiminde derin izler bırakmış lider şahsiyetler hakkında yazılan yüksek lisans ve doktora tezlerini belirli unsurlara göre (yıllara, görev pozisyonlarının sürelerine, ana bilim dallarına, konularına ve dizinlerin kavram bulutuna göre dağılımı) analiz ederek lider şahsiyetler hakkında yapılmış olan çalışmalar hakkında okurları bilgilendirmektir.

1.2. Araştırmanın önemi

Konuyla ilgili yapılan araştırmalarda, Türk eğitim yönetimine önemli katkılarda bulunmuş lider şahsiyetlerle ilgili çalışmaların yetersiz olduğu görülmektedir. Bu araştırmanın alan yazınına önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Araştırma sonucunda, okurların eğitim yönetimi alanındaki lider şahsiyetlerle ilgili tezler hakkında bilgi edinmeleri ve alan yazınındaki boşlukların tespit edilmesine katkıda bulunmak hedeflenmektedir.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın deseni

Bu araştırmada nitel araştırma desenlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Doküman incelemesi araştırma amacına uygun olay ve olgular hakkında bilgi veren yazılı kaynakların analizini kapsamaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2008, s. 187). Dokümanlar, araştırmacının müdahalesi olmadan önceden kaydedilmiş metinler, resimler vb.'dir (Kral, 2020). Doküman incelemesi, yazılı belgeleri ayrıntılı ve sistematik analiz etmek için kullanılır ve genellikle iki şekilde yapılır; içerik çözümlemesi ve genel tarama (Karaca & Akbaba, 2022; Wach, 2013). Bu çalışmada ise genel tarama kullanılmıştır.

2.2. Araştırmanın çalışma grubu

Doküman incelemesi basılı ve elektronik belgeleri gözden geçirmek ve değerlendirmek için kullanılan sistematik bir süreçtir (Bowen, 2009). Doküman incelemesi; yazılı materyalleri toplama, inceleme, sorgulama ve analiz etme aşamalarından oluşmaktadır (O'Leary, 2017). Bu aşamalar göz önünde

bulundurularak Celaleddin Ökten, İsmail Hakkı Tonguç, Mahir İz, Hasan Âli Yücel, Hasan Tahsin Banguoğlu, Tevfik İleri ve Erol Güngör hakkında hazırlanmış tezler incelenmiştir. Bu isimlerin seçilmesinde adı geçen lider şahsiyetlerin Türk eğitimi yönetiminde özgün ve etkin rolleri etkili olmuştur. Her biri Türk eğitim politikasının şekillenmesinde etkili olmuş, düşünceleri ve uygulamalarıyla derin izler bırakmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Yükseköğretim Kurulu Tez Arama Merkezi veri tabanındaki tezlerde (2010-2023) isimleri belirtilen 7 eğitim yönetimsinin isimlerinin ayrı ayrı taranması sonucu elde edilen 39 yüksek lisans ve 7 doktora tezi oluşturmaktadır. Araştırmaya makale, kitap incelemesi, kitap bölümü, bildiri vb. çalışmalar dâhil edilmemiştir. Çünkü araştırma problemleri arasında çalışmaların hangi ana bilim dallarında ve üniversitelerde yapıldığına dair sorulara yanıt aranmıştır. Aynı zamanda tez çalışmalarının daha kapsamlı olması nedeniyle araştırma tezler üzerinde yürütülmüştür.

2.3. Veri toplanması ve analizi

Araştırmanın amacı doğrultusunda konuyla ilgili yapılan çalışmalarda; yıl, ana bilim dalı, üniversite, konu ve dizin şeklinde 5 tema üzerinden analizler yapılmıştır. Bu analizler, nitel veri analizi yöntemlerinden biri olan tematik analiz uygulaması kapsamına girmektedir. Tematik analiz, araştırmanın amacına uygun olarak yürütülen çalışmalarla veri toplanması ve bu verilerin farklı değişkenler açısından incelenmesidir (Çalık & Sözbilir, 2014). Tematik analiz altı aşamadan oluşur: verileri tanıma, başlangıç kodları oluşturma, temaları arama, temaları gözden geçirme, temaları isimlendirme ve yazma (Çarıkçı vd., 2024). Bu aşamalar göz önünde bulundurularak araştırma analizi yapılmıştır. Verileri tanıma aşamasında; 2010-2013 yılları arasında yapılmış 46 tez (39 yüksek lisans ve 7 doktora tezi) dikkatlice okunarak araştırma amacına uygun ilk izlenimler not alınmıştır. Başlangıç kodları oluşturma aşamasında; tezlerde sıkça karşılaşılan kavramlar, örnek olaylar, liderlik özellikleri gibi dikkat çeken unsurlar belirlenerek ön kodlar oluşturulmuştur. Temaları arama aşamasında; kodlar bir araya getirilip onları birleştiren ortak anlamlar etrafında temalar aranarak ortaya yeni temalar çıkmıştır. Temaları isimlendirme aşamasında; her tema içeriğini yansıtacak şekilde anlamlı bir adla ilişkilendirilmiştir. Aynı zamanda temaların kapsamı ve sınırları net bir şekilde belirlenmiştir. Son aşama olan yazma aşamasında ise elde edilen temalar ışığında bulgular yazıya aktarılmıştır. Tezlerden örnekler verilerek temalara uygun açıklamalar yapılmıştır.

2.4. Geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları

Araştırmanın geçerlik faktörüne yönelik iç geçerlik kıstası için akran bilgilendirmesi gerçekleştirilmiştir. Akran bilgilendirilmesi; araştırma sürecine dâhil olmayan alanında uzman bir akranın araştırmanın analizde bir sorun olup olmadığını (yansız, katıksız vb. açıdan) kontrol etmesidir (Miles & Jozefowicz-Simbeni, 2010, s. 737). Araştırmanın dış geçerlik kıstasını sağması içinde verilerin analiz işleminde özgün ve yaratıcı kategorilerin oluşturulması hususu göz önüne alınmıştır (Ayvaci & Bebek, 2019).

Nitel verilerin analizinde Miles ve Huberman (1994) güvenilirlik formülü $\text{Güvenirlik} = \frac{\text{Görüş Birliği}}{(\text{Görüş Birliği} + \text{Görüş Ayrılığı})}$ kullanılmıştır. Miles ve Huberman'a (1994) göre güvenilirlik yüzdesi %70'in üzerinde olmalıdır. Hesaplamalar sonucunda araştırmada uyum oranı % 82 olarak tespit edilmiştir. Bu oran da araştırmanın güvenilirliği olduğu göstermektedir. Uyum oranı için eğitim yönetimi alanında uzman, aynı zamanda liderlik konusuyla ilgili çalışmalar yapmış doçent unvanlı bir akademisyenden yararlanılmıştır.

2.5. Çalışmanın sınırlılıkları

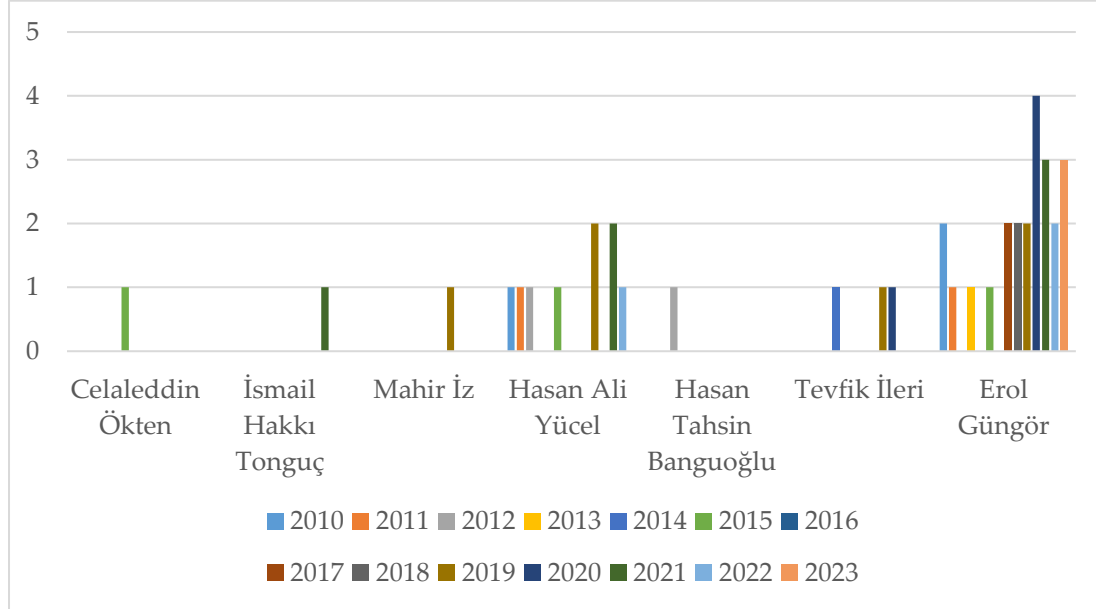
Bu çalışma, 20. yüzyıl Türk eğitim yönetiminde derin izler bırakmış Celaleddin Ökten, İsmail Hakkı Tonguç, Mahir İz, Hasan Âli Yücel, Hasan Tahsin Banguoğlu, Tevfik İleri, Erol Güngör isimleriyle ve bu lider şahsiyetler hakkında yazılmış Yükseköğretim Kurulu Tez Arama Merkezi'ndeki (2010-2023) tezlerle sınırlandırılmıştır.

2.6. Araştırmanın etik izni

Bu çalışma, doküman incelemesiyle verilerin elde edildiği nitel bir araştırma olduğu için etik kurul onayına gerek görülmemiştir.

3. BULGULAR

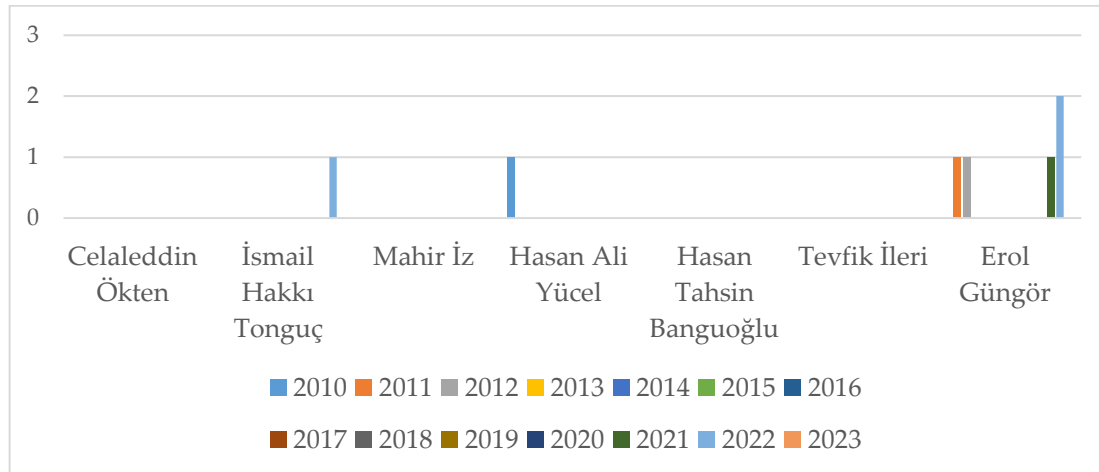
Konuyla ilgili yazılmış yüksek lisans tezlerinin yıllara göre dağılımı şu şekildedir:

Grafik 2. Yüksek lisans tezlerinin yıllara göre dağılımı

Grafik 2 incelendiğinde 2010-2023 yılları arasında toplam yüksek lisans tez sayısının 39 (n=39) olduğu tespit edilmiştir. Yüksek lisans tez adlarında Erol Güngör ismi 23 kez (n=23), Hasan Ali Yücel ismi 9 kez (n=9), Tevfik İleri ismi 3 kez (n=3) geçerken Celaleddin Ökten, İsmail Hakkı Tonguç, Mahir İz ve Hasan Tahsin Banguoğlu ismi birer kez (n=1) geçmektedir. Görüldüğü üzere yüksek lisans tezlerinin başlığında ismi en az (n=1) Celaleddin Ökten, İsmail Hakkı Tonguç, Mahir İz ve Hasan Tahsin Banguoğlu ifadesi geçerken en fazla ise (n=23) Erol Güngör ifadesi geçmektedir.

Konuyla ilgili yazılmış doktora tezlerinin yıllara göre dağılımı ise şu şekildedir:

Grafik 3. Doktora tezlerinin yıllara göre dağılımı

Grafik 3 incelendiğinde 2010-2023 yılları arasında yapılan doktora tez sayısının ($n=9$) olduğu tespit edilmiştir. Doktora tez adlarında Celaleddin Ökten, Mahir İz, Hasan Tahsin Banguoğlu ve Tevfik İleri isimlerine rastlanmamışken Erol Güngör ismine ise beş kez ($n=5$), İsmail Hakkı Tonguç ve Hasan Ali Yücel isimlerine birer kez ($n=1$) rastlanmıştır.

Tablo 1.

Yüksek Lisans ve Doktora Tezlerinin Ana Bilim Dallarına Göre Dağılımı

	Celaleddin Ökten		İsmail H. Tonguç		Mahir İz		Hasan Âli Yücel		Hasan T. Banguoğlu		Tevfik İleri		Erol Güngör	
	YL	DR	YL	DR	YL	DR	YL	DR	YL	DR	YL	DR	YL	DR
İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bil. Öğretmenliği ABD	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Güzel Sanatlar Eğitimi ABD	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Eğitimin Kültürel Temelleri ABD	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Eğitim Bilimleri ABD	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Halkla İlişkiler ve Tanıtım ABD	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Felsefe ve Din Bilimleri ABD	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	8	2
Sanat Tarihi ABD	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Eğitim Yönetimi ve Denetimi ABD	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Tarih ABD	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	3	0	0	0
Felsefe ABD	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0
Türk Dili ve Edebiyatı ABD	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi ABD	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Sosyoloji ABD	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi ABD	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	1
İlköğretim ABD	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Temel İslam Bilimleri ABD	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Sosyal Bilgiler Eğitimi ABD	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Kamu Hukuku ABD	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Kamu Yönetimi ABD	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1
Sosyometri ABD	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler ABD	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0

YL: Yüksek lisans tezi; DR: Doktora tezi; ABD: Ana Bilim Dalı

Tablo 1 incelendiğinde 21 farklı ana bilim dalında tez çalışması yapıldığı görülmektedir. Doktora tez çalışmalarının 6 farklı ana bilim dalında (Eğitimin Kültürel Temelleri ABD, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi ABD, Kamu Yönetimi ABD) yapıldığı görülmektedir. Yüksek lisans ($n=10$) ve doktora tezleri ($n=2$) en fazla Felsefe ve Din Bilimleri ABD’de olduğu ortaya konulmuştur. Eğitim Yönetimi ve Denetimi

ABD’de ise yüksek lisans çalışması (n=1) tespit edilirken, doktora tez çalışmasına ise rastlanmamıştır. Din sosyolojisi alanında yapılmış 1 yüksek lisans tezi Felsefe ve Din Bilimleri ana bilim dalına dâhil edilmiştir (Balkanlı, 2010).

Tablo 1 incelendiğinde farklı ana bilim dallarında en fazla (n=23) yüksek lisans ve (n=5) doktora tez araştırılması yapılan eğitim yöneticisinin Erol Güngör olduğu görülmektedir. Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalında, Eğitim Denetimi ve Yönetimi Bilim Dalında Mahir İz ile ilgili (n=1) tez araştırması yapıldığı görülmektedir. Gündoğdu’nun (2019) Mahir İz ile ilgili yaptığı yüksek lisans tezinin Eğitim Denetimi ve Yönetimi Bilim Dalında olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 2.

Yüksek Lisans ve Doktora Tezlerinin Üniversitelere Göre Dağılımı

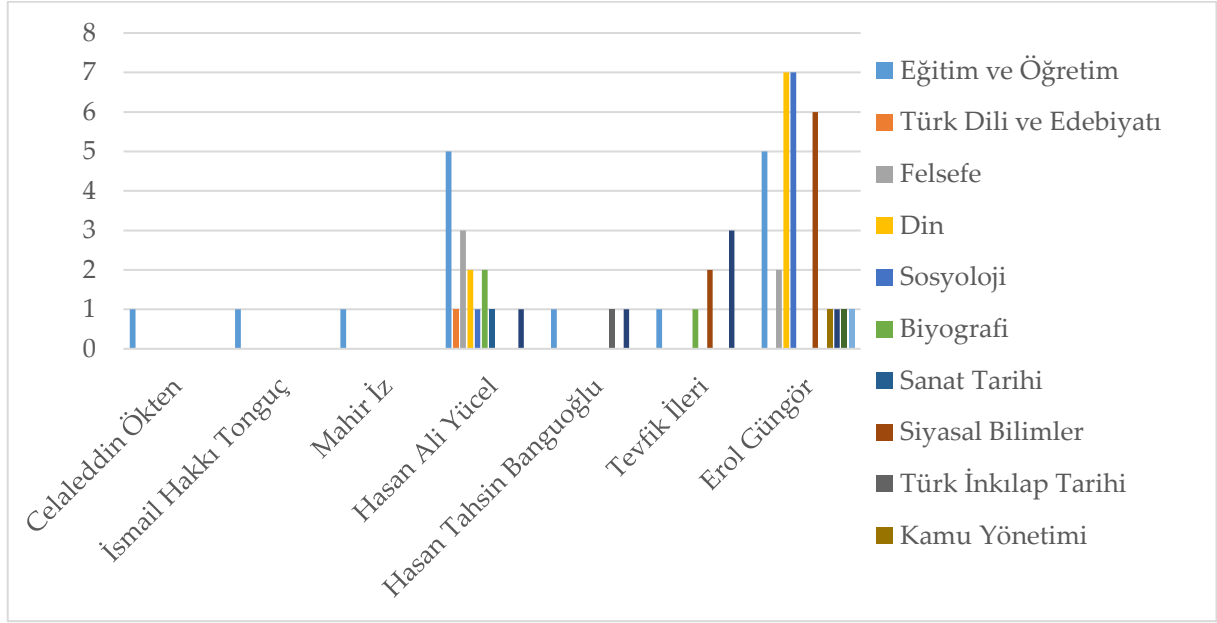
Eğitim Yöneticileri	Üniversite Adı	
	YL.	DR.
Celeddin Ökten	Marmara Ü. (2015)	
İsmail Hakkı Tonguç	Marmara Ü. (2021)	Ankara Ü. (2022)
Mahir İz	Maltepe Ü. (2019)	
Hasan Âli Yücel	Ankara Yıldırım Beyazıt Ü. (2021)	Ankara Ü. (2010)
	Çankırı Karatekin Ü. (2021)	
	Erciyes Ü. (2019)	
	Erciyes Ü. (2019)	
	Kahramanmaraş Sütçü İmam Ü. (2019)	
	Kütahya Dumlupınar Ü. (2022)	
	Marmara Ü. (2010)	
	Trakya Ü. (2011)	
	Yeditepe Ü. (2015)	
Hasan Tahsin Banguoğlu	Marmara Ü. (2012)	
Tevfik İleri	Karadeniz Teknik Ü. (2014)	
	On dokuz Mayıs Ü. (2020)	
	Siirt Ü. (2019)	
Erol Güngör	Adıyaman Ü. (2017)	Hacettepe Ü. (2011)
	Ankara Hacı Bayram Veli Ü. (2020)	Hitit Ü. (2022)
	Bursa Uludağ Ü. (2020)	İnönü Ü. (2021)
	Cumhuriyet Ü. (2018)	Kırıkkale Ü. (2022)
	Dumlupınar Ü. (2011)	Marmara Ü. (2012)
	Erciyes Ü. (2021)	
	Erciyes Ü. (2020)	
	Erciyes Ü. (2021)	
	Hacettepe Ü. (2013)	
	Kafkas Ü. (2022)	
	Kahramanmaraş Sütçü İmam Ü. (2015)	
	Karamanoğlu Mehmetbey Ü. (2023)	
	Kırıkkale Ü. (2017)	
	Kütahya Dumlupınar Ü. (2020)	
	Marmara Ü. (2018)	
	Marmara Ü. (2010)	
	Marmara Ü. (2010)	
	Mersin Ü. (2023)	
	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Ü. (2019)	
	Niğde Ömer Halis Demir Ü. (2023)	
	Süleyman Demirel Ü. (2019)	
	Süleyman Demirel Ü. (2022)	

Uşak Ü. (2021)

YL: Yüksek lisans tezi; DR: Doktora tezi; Ü: Üniversite

Tablo 2 incelendiğinde isimleri belirtilen eğitim yöneticileriyle ilgili yüksek lisans tezlerinin yapıldığı üniversitelerin farklılık gösterdiği görülmektedir. En fazla yüksek lisans tezinin ise Marmara Ü.'de (n=7) ve Erciyes Ü.'de (n=5) yapıldığı tespit edilmiştir. Benzer şekilde doktora tezlerinin yapıldığı üniversiteler de farklılık göstermektedir. En fazla doktora tezinin ise Ankara Ü.'de (n=2) yapıldığı görülmektedir.

Konuyla ilgili yazılmış yüksek lisans tez konularının dağılımı şu şekildedir:

Grafik 4. Yüksek lisans tez konularının dağılımı

Grafik 4 incelendiğinde (bazı yüksek lisans tezlerinin birden fazla konu içerdiği göz önünde bulundurmak koşuluyla); yüksek lisans tez konularının en fazla (n=15) eğitim ve öğretim hakkında olduğu görülmektedir. Erol Güngör (n=9) ve Hasan Âli Yücel (n=8) farklı tez konularında incelenen en fazla isimler olmuştur.

Grafik 5'te, konuyla ilgili yazılmış doktora tezlerindeki konu dağılımına yer verilmiştir.

Şekil 2. *Doktora tez dizini kavram bulutu*

en fazla *eğitim* (n=29) kavramının geçtiği (n=18), Hasan Âli Yücel 8 kez (n=8), Tevfik İleri 7 kez ve Hasan Tahsin Banguoğlu ifadesi birer kez geçtiği görülmüştür.

en fazla *Türk* (n=29) kavramın geçtiği görülmüştür.

4. TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

20. yüzyılda eğitim yöneticiliği görevleriyle Türk eğitiminde derin izler bırakmış ve sonraki kuşaklara örnek rol model olmuş kişiler hakkındaki yüksek lisans tez çalışmalarının Erol Güngör (n=23) ve Hasan Âli Yücel (n=9) isimleri üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Doktora tez çalışmalarında da aynı isimlerin araştırma kapsamındaki diğer isimlere göre daha fazla üzerinde durulduğu görülmektedir. Güngör'ün eğitim yöneticiliği süresi diğer eğitim yöneticilerine göre en az olanıdır ve yaklaşık 1 yıldır (Ayvazoğlu, 2022). Güngör, kısa bir zamanda Selçuk Üniversitesi'nin Rektörü olarak hem akademik büyümeye katkıda bulunmuş hem de üniversite ve halk arasında kaynaşmayı sağlamıştır (Kılıç, 2023). Güngör'ün ömrünün kısa, eğitim yöneticiliğinde etkisinin fazla olmasından Güngör, *ikinci güneşine* benzetilmiştir (Gürlek, 1998). Güngör, Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) ideologlarından olan Dündar Taşer'e olan bağlılığından ve milliyetçilik konulu eserlerinden dolayı bazıları tarafından tutucu ve dönemin MHP'sinin sözcüsü olarak görülse de o, üslubu ve entelektüel üretiminden dolayı daha çok ahlaki bir lider olarak anılmaktadır (Kılıç, 2022; Yıldız, 2022). Eğitim yöneticiler arasında en fazla yöneticilik yapan (n=16) ise Mahir İz'dir. Topçuoğlu'na (2022) göre bunun nedeni İz'in, ülkenin içinde bulunduğu her türlü zorluğa ve kısıtlı imkânlarla rağmen mesleğine tutkuyla bağlanmasıdır. Eğitim Bakanı olarak Hasan Âli Yücel ise yaklaşık 8 yıl görev yapmıştır. Yücel, modern Türkiye'nin en uzun süre görev yapmış Eğitim Bakanı olup aynı zamanda köy enstitülerinin siyasi sorumlusu ve dönemin önemli bir Kemalist ikonudur (Bora, 2021). Onun uzun süreli bakanlık yapmasının sebeplerinden biri de Atatürk devrimlerine bağlı oluşudur. Bazı kesimler, Yücel'in karar ve uygulamalarına tek taraflı ve ideolojik baksalar da onun ciddi projeleri ve kültürel alt yapısı görmezden gelinmemelidir (Kara, 2018, s. 290). Yücel'in Eğitim Bakanlığı döneminde Tonguç da "önerilecek tasarımlarda CHP'nin programlarında saptanmış eğitim ve öğretim ilkelerine olabildiğince ters düşmeme" anlayışıyla yaklaşık 11 yıl İlköğretim Genel Müdürlüğü yapmıştır (Tonguç, 2009, s. 170). Özsoy'a (2008) göre Tonguç, Türkiye'de henüz büyüklüğü anlaşılmamış bir eğitim düşünürü ve eylem adamıdır. Çünkü o, ülkenin genel eğitim sorunuyla ilgilenen ve eğitim teorisini gelecek kuşaklara aktarmak isteyen bir vizyoner liderdir. Demokrat Parti döneminde yaklaşık 3 yıl eğitim bakanlığı yapmış Tefik İleri'nin görevi, 1960 darbesi olayları öncesi son bulmuştur (Okudan, 2011). İleri'nin imam hatip okullarının yeniden açılması ve din derslerinin ilköğretim müfredatına eklenmesi gibi kararları bazı kesimler tarafından fazla muhafazakâr ve ideolojik bulunmuştur. Polatoğlu'na (2020, s. 61) göre İleri; çevresindekileri etkileyen, karar alma sürecinde başkalarından fikir alan, yönetim yetkisini paylaşan ve iş birliğine önem veren demokratik bir liderdir. Eğitim Bakanı olarak görev yapan diğer isim ise Banguoğlu'dur. Yaklaşık 2 yıl görev sürecinde mütevazı ve yapıcı kişiliğiyle dikkatleri üzerine çekmiştir. Banguoğlu, teftiş ettiği okullardan birinde liseden hocası Ökten'le karşılaştığında Ökten, Bakan Banguoğlu'nu kürsüye davet etmek istemiştir. Lakin Banguoğlu, Ökten'e "Hocam ben sizin yine talebenizim." diyerek sıraya oturmıştır (Banguoğlu, 1984, s. 101). Bu saygıyı hak eden Ökten, yaklaşık 2 yıl İmam Hatip Kurs Müdürü ve yaklaşık 2 yıl da İstanbul İmam Hatip Okulu Müdürü olarak görev yapmıştır (Öztürk, 2015). Ökten, imam hatip okullarının kuruluşuna öncülük ederek Türk eğitim sistemine farklı bir bakış açısı kazandırmış bir lider şahsiyettir (Yorulmaz, 2021).

Araştırma sonucunda eğitim yöneticilerle ilgili en fazla yüksek lisans tezinin Marmara Ü.'de (n=7) görülürken doktora tezinin en fazla Ankara Üni.'de (n=2) yapıldığı belirlenmişken araştırmada 21 farklı ana bilim dalında tez çalışması yapıldığı tespit edilmiştir. Yüksek lisans (n=10) ve doktora tezlerinin (n=2) en fazla Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalında yapıldığı tespit edilmiştir. Eğitim yöneticilerin görev türlerinin farklı olmasından ve Türk eğitim sistemine farklı katkılarından dolayı araştırmacıların farklı bilim alanlarında tez araştırmalarını yürüttüğü söylenebilir. Farklı ana bilim dallarında en fazla yüksek lisans (n=10) ve doktora tez araştırmasının (n=4) Erol Güngör hakkında olduğu görülmektedir. Bu durumun sebebi, Güngör'ün çok yönlü bir kişiliğe sahip olması ve disiplinler arası çalışmalarının

bulunması şeklinde yorumlanabilir. Bu araştırmada, Eğitim Yönetimi ve Denetimi ABD’de 1 (n=1) yüksek lisans tespit edilirken doktora tez çalışmasına rastlanmamıştır. Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans Programında yapılan Mahiz İz’le ilgili yüksek lisans tez çalışmasında İz’in yöneticiliğinden ziyade, mesleki becerileri, tutum ve değerleri ele alınmıştır (Gündoğdu, 2019). Şentürk’ün (2015) Eğitim Yönetimi ve Denetimi ABD’de yapılmış olduğu yüksek lisans tezinde Hasan Âli Yücel’in Türk eğitimindeki liderlik yönü incelenmiştir. Çalışmada Yücel’in eğitim yöneticiliği ve denetçiliği ayrı bir başlık altında ele alınmıştır. Eğitim Yönetimi alanı açısından düşünüldüğünde bu çalışmanın, araştırmamızda ismi belirtilen eğitim yöneticileriyle ilgi yazılmış özgün çalışmalardan biri olduğu söylenebilir. Bu tarz çalışmaların çok az sayıda olması alan uzmanları için dikkate alınması gereken bir durumdur. Çünkü isimleri belirtilen 7 lider şahsiyetin iyi tanınması ve eğitim yönetimi görevlerini başarıyla nasıl yürüttüklerinin bilinmesi Türk eğitim yönetimi bilimi açısından önem arz etmektedir.

Araştırmamızda 20. yüzyıl Türk eğitim yönetiminde isimleri belirtilen 7 lider şahsiyetle ilgili yüksek lisans ve doktora tez konularının en fazla (n=15) *eğitim ve öğretim* hakkında olduğu görülmektedir. Ele alınan lider şahsiyetlerin eğitimci olmalarından dolayı tez araştırmalarının çoğunda *eğitim ve öğretim* ifadesi vurgulanmış olabilir. Bu vurgu bazı eğitim konulu kitaplarda da görülmektedir. Örneğin Arıcı ve Başaran’ın (2019) *İdeal Türk Eğitimde İdeal İnsan ve Millîlik Arayışları* adlı eserinde araştırmamızda ele alınan eğitim yöneticilerinden Erol Güngör ismi; Arıcı’nın (2020) *Büyük Eğitimciler* adlı eserinde İsmail Hakkı Tonguç, Hasan Âli Yücel, Celaleddin Ökten ve Mahir İz ismi; Gündüz’ün (2018) *İstanbul’un 100 eğitimcisi* adlı eserinde ise Celal Ökten, Mahir İz, Hasan Âli Yücel, Tefik İleri ve Erol Güngör ismi geçmektedir. Bu araştırmada yüksek lisans tezlerinin dizininde en fazla *eğitim* (n=9) ifadesi geçmektedir. Daha sonra sırasıyla; Erol Güngör 18 kez (n=18), Hasan Âli Yücel 8 kez (n=8), Tefik İleri 3 kez (n=3), Celaleddin Ökten, İsmail Hakkı Tonguç, Mahir İz ve Hasan Tahsin Banguoğlu ifadesi birer kez (n=1) geçmektedir. Doktora tezlerinin dizininde ise en fazla *Türk* (n=29) kavramı geçmektedir. Bunun sebebi ismi belirtilen lider şahsiyetlerin millî ve yerli kimliklerinden dolayı *Türk* ifadesinin daha sık vurgulanması olabilir. Örneğin Aktay (2013, s. 156) eserinde Güngör için “tam bir organik Türk aydını” benzetmesi yapmıştır. Akyol (1986), Tefik İleri için “Türklüğün millî ve manevi değerlerine sahip olmanın büyük abidelerinden biriydi” demiştir. Bu tarz övgü, benzetme vb. diğer eğitim yöneticileri için de yapılmaktadır.

Farklı ülkelerin eğitim tarihinde derin izler bırakmış lider şahsiyetlerle ilgili bazı çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Örneğin Finlandiya eğitim modelinde Pasi Sahlberg ismi ön plana çıkmaktadır. Sahlberg, Finlandiya Eğitim ve Kültür Bakanlığı’na bağlı Uluslararası Hareketlilik ve İşbirliği Merkezi’nde (CIMO) Genel Müdür olarak görev yapmıştır. Eğitimde eşitlik ve öğretmen özerkliğiyle ilgili görüşleri onun eğitim lideri olarak tanınmasını sağlamıştır. Eğitimde liderlik ve okul konularıyla ilgili farklı ülkelerdeki konferanslarıyla, Finlandiya eğitim sistemini konu alan kitaplarıyla adından söz ettirmiştir (Avcı, 2022; Sahlberg, 2018). Singapur eğitim sisteminde Lee Kuan Yew ismi ön plana çıkmaktadır. Lee Kuan Yew, Singapur’un ilk Başbakanıdır. Singapur eğitim sisteminin disiplinli, yüksek standartlı ve teknoloji odaklı bir yapıya sahip olmasında onun eğitim felsefesi görüşleri etkili olmuştur (Seng Tan vd., 2017). Japon eğitim tarihinde Prens Shōtoku eğitim lideri olarak tanınmaktadır. Taiho Anayasası’nı oluşturan Prens Shōtoku, Konfüçyüsçü düşünceyi eğitime entegre ederek Japon eğitim sistemine ahlaki ve felsefi ilkeler kazandırmıştır (İpek, 2001). Türk araştırmacıların eğitim standartları yüksek olan ülkeleri “karşılaştırılmalı eğitim yönetimi/politikaları” vb. adlar altında incelediği çalışmalar da bulunmaktadır (Akyol & Özenç, 2023; Bakioğlu vd., 2020; Lekesiz & Karsantık, 2024) fakat araştırma konusu olan ülkelerin eğitim yönetim tarihinde derin izler bırakmış lider şahsiyetlerle ilgili herhangi bir başlığın olmadığı ve ülkelerin eğitim yönetimi tarihindeki lider şahsiyetlerin isimlerinin ön plana çıkmadığı görülmektedir.

Bu araştırma neticesinde elde edilen bulgular doğrultusunda şu önerilerde bulunulabilir:

- Araştırma konusunu oluşturan 7 eğitim yöneticisi hakkında biyografik araştırmalar yapılabilir.

- İsimleri belirtilen eğitim yöneticileriyle ilgili makale, kitap bölümü vb. çalışmalar analiz edilebilir.
- İsimleri belirtilen eğitim yöneticilerin liderlik yönlerini konu alan çalışmalar yapılabilir.
- İsimleri belirtilen eğitim yöneticiler hakkında okul müdürlerine seminer vb. verilebilir.
- Türk eğitim yönetiminde lider şahsiyetler adı altında okul köşeleri vb. oluşturulabilir.
- Türk eğitim yönetiminde lider şahsiyetler ile farklı ülkelerin eğitim yönetim tarihindeki lider şahsiyetlerin karşılaştırmalı araştırması yapılabilir.

Kaynakça/Reference

- Aktay, Y. (2013). *Türk sosyoloji tarihine eleştirel bir katkı*. İstanbul: Küre Yayınları.
- Akyol, B. & Özenç, Y. Y. (2023). *Karşılaştırmalı eğitim yönetimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Akyol, T. (1986). *Tevfik İleri'ye saygı*. Tercüman, 24 Ekim 1986.
- Akyüz, Y. (2015). *Türk eğitim tarihi M. Ö. 1000-M. S. 2015*. Ankara: Pegem Akademi.
- Arıcı, A. F. (2020). Büyük eğitimciler. Ali Fuat Arıcı (Ed.). *Büyük eğitimciler* (1. Baskı) içinde (ss. v-viii). Ankara: Pegem Akademi.
- Arıcı, A. F. & Başaran, M. (2019). İdeal Türk eğitimde ideal insan ve millîlik arayışları. Ali Fuat Arıcı & Mustafa Başaran (Ed.). *İçindekiler* (1. baskı) içinde (ss. 9-12). İstanbul: Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları.
- Aslanargun, E. (2007). Modern eğitim yönetimi anlayışına yönelik eleştiriler ve postmodern eğitim yönetimi. *Educational Administration: Theory and Practice*, 50, 195-212.
- Avcı, F. (2022). "Eğitimde Finlandiya modeli" kitabı üzerine bir değerlendirme. *Alanyazın*, 3(1), 39-43. <http://dx.doi.org/10.22596/cresjournal.0301.39.43>
- Aydın, M. (2014). *Eğitim yönetimi*. (10. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Ayvacı, H. Ş. & Bebek, G. (2019). Türkiye'de üstün zekâlılar ve özel yetenekliler konusunda yürütülmüş tezlerin tematik incelenmesine yönelik bir çalışma. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 45, 267-292. <https://doi.org/10.9779/PUJE.2018.233>
- Ayvazoglu, B. (2022). *Erken kayan yıldız Erol Güngör* (1. Baskı). Ankara: Türk Kültürüne Hizmet Vakfı Yayınları.
- Bakioğlu, A., Özcan, M., Baltacı, R., Elverici, S., Göçmen, G., Pekince, D., Gökmen, İ. A., & Ülker, N. (2020). *Karşılaştırmalı eğitim yönetimi PISA'da başarılı ülkelerin eğitim sistemleri*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Balcı, A. (2010). *Açıklamalı eğitim yönetimi sözlüğü*. (2. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Banguoğlu, T. (1984). *Kendimize geleceğiz* (1. Baskı). İstanbul: Derya Dağıtım Yayınları.
- Benli, F. (2023). *Türk eğitim sisteminde öğretmen yetiştirme tarihi, sosyal ve felsefi temeller 1923-2018*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Binbaşoğlu, C. (2014). *Başlangıçtan günümüze Türk eğitim tarihi* (2. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Bora, T. (2021). *Hasan Âli Yücel*. İstanbul: İletişim Yayıncılık.
- Bursalıoğlu, Z. (2000). *Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Callahan, R. F. (1962). *Education and the cult of efficiency*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Çalık, M. & Sözbilir, M. (2014). Parameters of content analysis. *Eğitim ve Bilim-Education and Science*, 39, 33-38.
- Çarıkcı, K., Meral, H., Berkil, S., Çalışır, A., Önala, L., & Arslan, Özgür. (2024). Nitel Araştırmalarda Tematik Analiz. *Socrates Journal Of Interdisciplinary Social Studies*, 10(37), 127-140. <https://doi.org/10.5281/Zenodo.10509707>
- Çelik, V. (1997). Eğitim yönetiminde vizyoner liderlik. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 12(12), 465-474.
- Dedeoluk, Y. Kırmızı, Y., Başel, H. & Çöllü, S. (2023). Eğitim yönetiminde liderlik ve yönetici rolleri. *Ulusal Eğitim Dergisi*, 3(8), 1258-1273. <https://doi.org/10.5281/zenodo.8375671>
- Demirel, F. (2022). *John Dewey ve İsmail Hakkı Tonguç'ta insan doğası ve eğitim ilişkisi*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Demirel, İ. N. (2011). *2000 soruda eğitim bilimleri ve yönetimi*. (2. Baskı). Ankara: Maya Akademi.
- Dere, İ. (2012). *Hasan Tahsin Banguoğlu'nun Milli Eğitim Bakanlığı dönemi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Gündoğdu, E. (2019). *Mahir İz'in hayatı, eserleri ve muallimliği*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Maltepe Üniversitesi, İstanbul.

- Gündüz, M. (2018). *İstanbul'un 100 eğitimcisi* (1. Baskı). İstanbul: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür A. Ş. Yayınları.
- Gürbüz, B., Özdemir, A. & Atlıhan, A. (2023). Eğitim yönetiminde liderlik ve yönetici rolleri. *Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(36), 336-349.
- Gürlek, D. (1998). Camideki rektör: Erol Güngör. *Kültür Dünyası Dergisi*, 12, 38-39.
- Hallinger, P. (2003). *Reshaping the landscape of school leadership development: A global perspective*. Lisse, the Netherlands: Swets and Zeitlinger.
- İpek, C. (2001). Japonya'da yerel yönetimler ve eğitim. *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 2(2), 175-187.
- Kara, İ. (2018). *Biraz yakın tarih biraz uzak hurafe*. (2. Baskı). İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Karaca, M., & Akbaba, U. (2022). Türk tarihinde fen eğitimi uygulamaları ve köy enstitülerinde fen eğitimi. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(4), 1582-1606. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2022.22.74506-834863>
- Kılıç, A. (2022). *Nurettin Topçu ve Erol Güngör'ün ahlâki liderlik hakkındaki görüşlerinin karşılaştırmalı analizi*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Hitit Üniversitesi, Çorum.
- Kılıç, A. (2023). *Ahlâki liderlik teorisi bağlamında eğitimde liderlik ve ahlâk: Nurettin Topçu-Erol Güngör örneği*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kıral, E. & Deliveli, K. (2019). Yönetim süreçleri. Necati Cemaloğlu & Murat Özdemir Selahattin (Ed.). *Eğitim yönetimi*. (1. Baskı) içinde (ss. 161-221). Ankara: Pegem Akademi.
- Kıral, E. (2020). Excellent Leadership Theory in Education. *Journal of Educational Leadership and Policy Studies*, 4(1), 1-30.
- Kral, B. (2020). Nitel bir veri analizi yöntemi olarak doküman analizi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15, 170-189. <https://dergipark.org.tr>
- Küçükosman, E. (2020). *Ahmet Tevfik İleri'nin siyasi faaliyetleri ve eğitim hayatındaki yeri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). On dokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Lekesiz, A. & Karsantık, İ. (2024). *Karşılaştırmalı eğitim perspektifinden küresel eğitim politikaları*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Mert, P. (2021). Örgütlerde liderlik. Ed. Yusuf Cerit. *Örgütsel Davranış*. Ankara: Asos Yayınları.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative Data Analysis*. (Second Edition). California: Sage Publications.
- Miles, B. W., & Jozefowicz-Simbeni, D. M. H. (2010). *Naturalistic inquiry*, (Editör: Thyer, B. A.), içinde, The handbook of social work research methods, ss.722-745. Sage
- Mulford, B. (2005). The international context for research in educational leadership. *Educational Administration Administration & Leadership*, 33(2), 139-154. <https://doi.org/10.1177/1741143205051049>
- Müftüoğlu, F. (2004). *Maârif meseleleri*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Okudan, İ. (2011). *Maarif vekili Tevfik Fikret*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- O'Leary, Z. (2017). *The essential guide to doing your research project*. London: Sage.
- Oplatka, I. (2016). *Eğitim yönetiminin mirası akademik bir alanın tarihi analizi*. (S. Turan, F. Bektaş & M. Yalçın, çev.). Ankara: Pegem Akademi.
- Özsoy, S. (2008). Bir eğitim ütopyacısı: İsmail Hakkı Tonguç. *Toplum ve Demokrasi*, 2(3), 267-276.
- Öztürk, H. (2015). *Mahmud Celaleddin Ökten ve Muallim Kimliği*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Sahlberg, P. (2018). *Eğitimde Finlandiya Modeli*. İstanbul: Metropolis Yayınları.
- Şentürk, T. F. (2015). *Türk Milli Eğitimine damgasını vuran bir eğitim lideri "Hasan-Âli Yücel"*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Şişman, M. (2014). *Öğretim liderliği*. Ankara: Pegem Akademi.
- Şişman, M. (2016). *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi*. (10. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

- Tan, Oon-Seng., Ling Low, Ee. & David Hung (2017). *Lee Kuan Yew's Educational Legacy The Challenges of Succes*. Singapore: Springer.
- Taşçı, B. (2022). Okul yönetiminde liderlik ve liderliğin okul çıktıları üzerindeki etkisi. *Hakkâri Eğitim Fakültesi Dergisi (HEFDER)*, 1(1), 1-18.
- Taşlı, O. (2022). *Türk Devrimi'nin penceresinden İsmail Hakkı Tonguç ve Köy Enstitüleri* (1. Baskı). Ankara: Klaros Yayınları.
- Taymaz, H. (2011). *İlköğretim ve ortaöğretim okul müdürleri için okul yönetimi* (10. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Teyfur, M. & Teyfur, E. (2017). Liderlik. Yeliz Çelikten (Ed.). *Eğitim, Örgüt ve Liderlik*. (1. Baskı) içinde (ss. 219-242). Konya: Eğitim Yayınevi.
- Tok, T. N. & Doğan, H. (2019). Okul yönetici rolleri ölçeği: bir ölçek geliştirme çalışması. *Current Research in Education*, 5(1), 1-12.
- Tonguç, E. (2009). *Bir eğitim devrimcisi İsmail Hakkı Tonguç yaşamı, öğretisi, eylem*. İzmir: Yeni Kuşak Köy Enstitüler Derneği Yayınları.
- Topçuoğlu, İ. (2022). *Eğitime adanmış bir ömür Mahir İz*. İstanbul: Ketebe Yayınları.
- Wach, E. (2013). *Learning about qualitative document analysis*. IDS Practice Paper in Brief, 13, 1-10. <https://www.ids.ac.uk/publications/learning-about-qualitative-document-analysis/>
- Yıldız, F. (2022). Erol Güngör'ün Entelektüel kimliği ve Türk soluna dâir yaklaşımı. *Tezkire Dergisi* (82), 43-67.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (7. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık
- Yılmaz, K. (2021). Eğitim yönetiminde araştırma ve güncel tartışmalar. Selahattin Turan (Ed.). *Eğitim yönetimi*. (1. Baskı) içinde (ss. 445-470). Ankara: Asos Yayınları.
- Yorulmaz, H. (2021). *Bir neslin öncüsü Celâl Hoca*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.

EXTENDED ABSTRACT

1. INTRODUCTION

The 19th century represents a crucial juncture in the development of educational administration as a distinct scholarly discipline. Prior to this period, the conceptual boundaries between educational administration and pedagogy had not been sufficiently clarified. Although scholarly discourse on educational administration began to take shape in the United States in the 1960s and 1970s, the debate regarding its legitimacy as a science continued well into the 1990s (Oplatka, 2016). According to Bursalıoğlu (2000), educational administration entails a holistic approach to the analysis and synthesis of a nation's educational system. It thus constitutes a specialized field that emerges from the application of general administrative principles within the context of education (Demirel, 2011). As articulated by Tok and Doğan (2019), educational administration encompasses not only the formulation of strategic objectives for educational institutions but also the subsequent implementation and evaluation of these goals, thus ensuring their alignment with broader institutional and societal aims.

Leadership has emerged as a prominent area of inquiry within the broader field of educational administration. Particularly, with the information revolution of the 1990s and the growing emphasis on multiculturalism in the 2000s, the role of effective leadership in educational institutions, particularly schools, has garnered significant attention (Mulford, 2005). However, a review of the literature on the history of Turkish education reveals a noticeable gap in comprehensive analyses of key figures who have profoundly influenced the field of educational administration (Binbaşıoğlu, 2014; Müftüoğlu, 2004; Yılmaz, 2015). More recent scholarly works focused on educational leadership have highlighted the contributions of notable figures such as Celaledin Ökten, İsmail Hakkı Tonguç, Mahir İz, Hasan Âli Yücel, Hasan Tahsin Banguoğlu, Tevfik İleri, and Erol Güngör, who are increasingly recognized for their pivotal roles in shaping educational policy and administration (Arıcı, 2020; Arıcı & Başaran, 2019; Benli, 2023; Gündüz, 2018).

This research is anticipated to significantly contribute to the body of knowledge by providing readers with insights into the existing theses on influential figures in the field of educational administration, while also identifying gaps within the current literature. The primary objective of the study is to systematically analyze the master's and doctoral theses produced in Turkey regarding key figures -namely Celaledin Ökten, İsmail Hakkı Tonguç, Mahir İz, Hasan Âli Yücel, Hasan Tahsin Banguoğlu, Tevfik İleri, and Erol Güngör- who made substantial contributions to Turkish educational administration in the 20th century.

The problem of the research is as follows: Regarding the educational administrators whose names are mentioned;

1. What is the distribution of the number of master's and doctoral theses by year?
2. What is the distribution of the number of master's and doctoral theses by department?
3. What is the distribution of master's and doctoral theses by universities?
4. What are the subjects of master's and doctoral theses?
5. What are the indexes of master's and doctoral theses?

2. METHOD

This study utilizes document review, a qualitative research design, as its primary methodological approach. Document review involves the systematic analysis of written materials that provide relevant information about events and phenomena aligned with the research objectives (Yıldırım & Şimşek, 2008, p.

187). These materials, which include texts, images, and other forms of documentation, are pre-existing and are examined without the direct intervention of the researcher (Kral, 2020).

Document review is a systematic procedure employed to analyze and assess both printed and electronic documents (Bowen, 2009). It comprises distinct stages, including the collection, examination, interrogation, and analysis of written materials (O'Leary, 2017). In light of these stages, this study focused on the examination of thesis documents pertaining to prominent figures in Turkish educational administration, namely Celaleddin Ökten, İsmail Hakkı Tonguç, Mahir İz, Hasan Âli Yücel, Hasan Tahsin Banguoğlu, Tevfik İleri, and Erol Güngör. The research sample consists of 39 master's theses and 7 doctoral theses, which were identified by separately searching for the names of the aforementioned educational administrators (2010-2023) within the Council of Higher Education Thesis Search Center database. Other types of publications, such as articles, book reviews, book chapters, conference proceedings, and similar materials, were excluded from the scope of this research. This decision was based on the fact that the research sought to address specific questions regarding the academic departments and universities where these studies were conducted. Furthermore, given the more extensive nature of thesis research, the study specifically focused on theses to provide a deeper, more comprehensive analysis.

3. DISCUSSION, CONCLUSION AND RECOMMENDATIONS

The analysis of master's theses on figures who significantly shaped Turkish education through their roles in educational administration during the 20th century reveals a notable concentration of studies on Erol Güngör (n=23) and Hasan Âli Yücel (n=9). Among doctoral theses, the volume of research on these two figures surpasses that of the other administrators included in the study. Notably, Güngör's tenure in educational administration is the shortest among the prominent figures, lasting approximately one year (Ayvazoglu, 2022). In contrast, Mahir İz had the longest period of service in this capacity, with 16 documented works dedicated to his contributions. Hasan Âli Yücel, who served as Minister of Education for nearly eight years, is another central figure, with a substantial body of research on his leadership. Tevfik İleri, who held the position of Minister of Education for about three years during the Democrat Party era, ended his term prior to the 1960 coup. His tenure is particularly marked by decisions such as the reopening of Imam Hatip Schools and the incorporation of religious courses into the primary school curriculum, which were perceived as ideologically conservative by certain segments of society (Okudan, 2011). Another prominent figure in the research is Hasan Tahsin Banguoğlu, who, during his two-year tenure as Minister of Education, garnered attention for his modesty and constructive approach to educational reform. Celaleddin Ökten, who served as Director of the Imam Hatip Course for approximately two years and later as the Director of Istanbul Imam Hatip School for a similar period, also featured prominently in the reviewed theses (Öztük, 2015).

The findings of this study indicate that the largest number of master's theses on educational administrators were completed at Marmara University (n=7), whereas the highest number of doctoral theses were produced at Ankara University (n=2). The research revealed that thesis studies were conducted across 21 different academic departments. Notably, the Philosophy and Religious Sciences Department accounted for the highest number of theses, with 10 master's theses and 2 doctoral theses being completed within this department. This suggests that researchers are addressing the educational administrators' multifaceted roles and their diverse contributions to the Turkish education system across various academic disciplines. Among the educational administrators, Erol Güngör is the subject of the greatest number of theses, with 10 master's theses and 4 doctoral theses being dedicated to his work across different departments. The research reveals that the predominant focus of the master's and doctoral theses related to the seven prominent figures in 20th-century Turkish educational administration is centered on education and

teaching, with a total of 15 theses addressing these themes (n=15). Furthermore, within the index of master's theses, the term "education" (n=29) emerges as the most frequently used, appearing in 29 instances.

EK: Celaleddin Ökten, İsmail Hakkı Tonguç, Mahir İz, Hasan Âli Yücel, Hasan Tahsin Banguoğlu, Tefvik İleri ve Erol Güngör'ün kısa biyografisi.

Celaleddin Ökten (1882-1961)

1882, Trabzon doğumlu olan Ökten, dört yaşlarında babasını, on yaşlarında ise annesini kaybetmiştir. Ökten daha sonra küçük kız kardeşiyle beraber babaannelerinin yanında kaldı. İbtidai (ilkokul), rüştiyeyi (ortaokul) ve idadiyi (lise) memleketinde başarıyla tamamladı. Aynı zamanda medreseye devam ederek icazet aldı. İlim ve irfan merkezi olan İstanbul'a geldi (1905) ve Darülfünun'un Edebiyat kısmına kaydoldu. 1911'de buradaki eğitimini tamamlayarak İstanbul Sultanisi'nde 1912 yılında öğretmenlik vazifesine başladı (1912-1923 ve 1926-1930). "Celal Hoca" unvanıyla tanındı. Şehrin en meşhur Arapça hocaları arasına girdi. Ökten, İmam Hatip Okulları'nın kurulmasında ve müfredatının şekillenmesinde öncü oldu. 1951 yılında İstanbul'da açılan ilk imam hatip okulunun kurucu müdürlüğünü ve yaklaşık 2 yıl da İmam Hatip Kurs Müdürü olarak görev yaptı. İstanbul Vefa Lisesi'nde felsefe hocasıyken 1947'de emekli oldu. Hayatını ilim yolunda geçiren Ökten, 1961 yılında İstanbul'da vefat etti (Öztürk, 2015; Yorulmaz, 2021).

İsmail Hakkı Tonguç (1893-1960)

1893, Silistre doğumlu olan Tonguç, dört yıllık ilkokul eğitimini kendi köyünde, ortaokul eğitimini ise Silistre'de aldı. Eğitimine devam etmek için 1914 yılında İstanbul'a gitti. Daha sonra Kastamonu Muallim Mektebi'ne parasız yatılı okuluna başladı. 1916'da İstanbul Muallim Mektebi'ne nakledildi. Buradan mezun olduktan sonra 1918'de Almanya'ya giderek sekiz aylık öğretmenlik eğitimi alarak pedagojik yöntemler üzerine çalıştı. 1919 yılında Türkiye'ye döndüğünde çeşitli öğretme okullarında görev alıp eğitim kariyerine devam etti. Bu eğitim tecrübesi onun İlköğretim Genel Müdürü olarak (1935) Köy Enstitüleri'nin kurulmasında öncü bir rol oynamıştır. Eğitimde, "İş İçin, İş İçinde, işle Eğitim" ilkesini eğitime uyguladı. 23 Haziran 1960'da Ankara'da vefat etmiştir (Taşlı, 2022; Tonguç, 2009).

Mahir İz (1895-1974)

Mahir İz, 1895'te İstanbul'da doğdu. İlk tahsiline babasının kadılık görevi için bulunduğu Midilli'de başladı. İdadi eğitimin ilk kısmını Balıkesir'de aldı, daha sonra babasının görevi nedeniyle İstanbul, Isparta ve Medine'de rüştiye eğitimine devam etti. İstanbul Vefa Lisesi'nde eğitim gördü. Ankara Sultanisi'nde edebiyat bölümünü bitirdi. Öğretmenlik mesleğine erken yaşlarda başlayıp çeşitli okullarda öğretmenlik ve yöneticilik (Edremit Orta Mektebi, Nişantaşı Erkek Orta Mektebi ve Özel Fatih Koleji) yaptı. İstanbul Yüksek İslam Enstitüsü'nde edebiyat ve tarih dersi verdi. Yaklaşık on altı yıl müdürlük yapan İz'in elli dokuz yıl eğitim hizmeti vardır. Tasavvuf ve edebiyat alanlarında önemli eserler üretti. 1974'de İstanbul'da vefat etti (Gündoğdu, 2019; Topçuoğlu, 2022).

Hasan Âli Yücel (1897-1961)

1897'de İstanbul'da doğan Yücel'in ailesi eğitimli ve kültürlü bir çevreye sahipti. Bu ortam Yücel'in sonraki eğitim hayatına da yansdı. Mahalle Mektebi'ndeki hocasının mesleki hassasiyeti ve çocukken ailesiyle Yeni Kapı Mevlevihanesi ziyareti onu etkilemişti. Mekteb-i Osmanî, Vefa İdadisi ve İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'nde eğitim aldı. 1922 yılında öğretmenlik görevine başladı. Milli Eğitim Bakanlığı görevine üstlenerek (1938-1946) eğitimde köklü değişiklikler yaptı. Örneğin Köy Enstitüleri'nin kurulmasını, dünya klasiklerinin Türkçe'ye çevrilmesini ve üniversite reformlarının hayata geçirilmesini

sağladı. Türk eğitimi ve kültürünün modernleşme sürecini hızlandırdı. Onun eğitim politikaları günümüz eğitiminde etkisini hâlen sürdürmektedir. 1961'de İstanbul'da vefat etti (Bora, 2021; Şentürk, 2015).

Hasan Tahsin Banguoğlu (1904-1989)

1904 yılında Drama'da (Yunanistan) doğdu. İlk ve orta öğrenimini Drama, Balıkesir ve İstanbul'da tamamladı. 1926'da İstanbul Erkek Lisesi'nden, 1930'da İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nden mezun oldu. Daha sonra Ankara Gazi Terbiye Enstitüsü'nde Edebiyat öğretmenliği yaptı (1930-1932). 1932'de doktora çalışması için Almanya'ya gitti. 1938'de doktorasını tamamlayarak Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nde Türk Dili doçenti olarak derslere girmeye başladı. 1943'de Bingöl milletvekili seçildi. Millî Eğitim Bakanı (1948-1955) ve Türk Dil Kurumu Başkanlığı (1960-1963) görevlerinde bulundu. Banguoğlu, Türk Dili ve eğitimi üzerinde yaptığı çalışmalarla bilime önemli katkıları oldu (Banguoğlu, 1984; Dere, 2012).

Tevfik İleri (1911-1961)

1961'de Rize'de (Hemşin) doğdu. İlk ve orta öğrenimi İstanbul'da, üniversite eğitimi ise mühendislik alanında İstanbul Teknik Üniversitesi'nde tamamladı. 1950 seçimlerinde Samsun milletvekili seçildikten sonra Ulaştırma Bakanı (1950), Millî Eğitim Bakanı (1950-1953), Devlet Bakanı-Başbakan Yardımcısı (1957-1958) ve Bayındırlık Bakanı (1958-1960) olarak görev yaptı. İmam Hatip Okulları'nın yeniden açılmasını öncülük etti. İlkokullarda din derslerinin okutulmasını sağladı. 1960 darbesi sonrası tutuklandı ve yargılandı. 1961 yılında Ankara'da vefat etti. İleri, ölümünün ardından Türk eğitim politikasında derin izler bıraktı (Küçükosman, 2020; Okudan, 2011).

Erol Güngör (1938-1983)

1938'de Kırşehir'de doğan Güngör ilk, orta ve lise eğitimlerini aynı şehirde tamamladı. Üniversite eğitimi ise İstanbul Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'nde aldı (1961). 1961'de Tecrübî Psikoloji Kürsüsü'nde asistan olarak görevine başladı. 1965'te doktorasını tamamlayarak sosyal psikoloji alanında çalışmalarına devam etti. 1966'da ABD Colorado Üniversitesi'nde sosyal psikoloji alanında çalışmalarına devam etti. 1970 yılında doçent, 1978 yılında ise profesör oldu. 1982'de Selçuk Üniversitesi'ne rektör olarak atandı. Bu görevi yaklaşık altı ay kadar sürdürdü. Hocası Mümtaz Turhan'ın ve Dünder Taşer'in görüşleri onun fikir hayatında etkili oldu. Türk kültürü, Milliyetçilik ve İslam hakkındaki eserleri kamuoyu tarafından takdir gördü. Alanında öncü isimlerden biri oldu. 1983'te İstanbul'da kalp krizi geçirerek vefat etti (Ayvazoğlu, 2022).

ARAŞTIRMANIN ETİK İZNİ

Bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması gerektiği belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir. Çalışmada kullanılan veriler, Yükseköğretim Kurulu Tez Arama Merkezi veri tabanındaki tezlerden (2010-2023) oluşmaktadır. Bu yüzden araştırma için etik kurul izni gerekmemektedir.

ARAŞTIRMACILARIN KATKI ORANI

Araştırma tek yazarlı olduğu için yazarın katkısı %100'dür.

ÇATIŞMA BEYANI

Araştırmada herhangi bir kişi ya da kurum ile finansal ya da kişisel yönden bağlantı bulunmamaktadır.